

Mia Bašić, studentica III. godine
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu

**HISTORICAL LEGAL SYSTEMS AND EUROPEAN INTEGRATION:
THE FUNDAMENTAL VALUES OF LAW:**

**Collection of Papers from the International Scholastic Conference Law
as a Unifying Factor of Europe - Jurisprudence and Practice organised by
the Comenius University in Bratislava,**

**Faculty of Law on 21st- 23rd of October 2010; Comenius University in
Bratislava Faculty of Law, 2011, p. 610.**

Velike promjene u Europi, koje su tek dijelom posljedica globalne financijske krize koja trese svijet još od 2007. godine, te problemi tranzicije kroz koju prolaze ponajprije zemlje bivšeg socijalizma, potaknuli su europske lidere na zaustavljanje obeshrabrujućih negativnih trendova na ekonomskom i političkom planu. Jedan od načina "podizanja Europe na noge" jest razvijanje svijesti o vrijednostima koje "stari kontinent" drže na okupu i bez kojih nema čvrstih temelja svake države članice ili kandidatkinje za EU. Pravo besumnje pripada jednoj takvoj temeljnoj vrednoti. Gore navedenim navodima svjedoči i jedna konferencija održana u glavnom gradu Slovačke krajem 2010. godine, a koja je bila posvećena posebno važnoj društvenoj silnici - pravu. Nakon konferencije publicirana je opsežna knjiga pod naslovom "HISTORICAL LEGAL SYSTEMS AND EUROPEAN - THE FUNDAMENTAL VALUES OF LAW", ustvari zbornik radova u izdanju Pravnog fakulteta Sveučilišta Comenius u Bratislavi 2011. godine. Knjiga je podijeljena u dva dijela.

Prvi dio "Papers from the Historic- Legal Section" sadržajno je opsežniji od drugog dijela, a u njemu je sabrano 29 radova. Navodimo samo neke od istaknutijih priloga. (1) Rad "Legal and Historical Argumentation in the Constitutional Court's Case Law" (p. 293.- 298.), Stanislava Balika je fokusiran na pravnu i povijesnu argumentaciju precendentnog prava Ustavnih sudova. (2) Rad "Historical View of the Czechoslovak Judicial- Economic Science and Teaching at the Faculty of Law of Comenius University in Bratislava: Personality Cyril Čechrák" (p. 299.- 304.), I. Bažantove, opisuje čehoslovačku tradiciju učenja ekonomije u višem pravnom obrazovanju na Pravnom fakultetu u Bratislavi kao i život i djelo Cyrila Čechráka (1890.-1974.). Rad (3) "Metamorphosis of Statehood of the Czechs and Slovaks in the European Context from the Perspectives of International and Constitutional Law" (p. 305. -314.) obrađuje temu prava nacije na samoodređenje dok se ne odvoji i formira vlastitu državu, a kao glavni primjer uzete su Češka i Slovačka. Autor rada je Jozef Beňa sa Sveučilišta Comenius u Bratislavi. (4) „The Corner Stone of Roman Law in the Structure of the European Legal Culture from the Viewpoint of Slovakia, Moravia and Bohemia“ (p. 315.- 324.) rad je koji proučava utjecaj Rimskoga prava na europsku pravnu kulturu posebice sa slovačke, moravske i bohemijske točke gledišta. Autor ovog rada je Jiří L. Bílý sa Sveučilišta Comenius

u Bratislavi. (5) "The Concept of *Ius Gentium* and *Ius Naturale* in the Institutes of Gaius" (p. 325.- 332.) naslov je rada koji pobliže proučava koncepte *ius gentium* i *ius naturale* u Gajevim Institucijama. Autor ovog rada je Róbert Brtko, također Sveučilište Comenius. (6) "The Legal System of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes and its Main Characteristic" (p. 333.- 340.) rad je autorice Gordane Drakić sa Sveučilišta u Novom Sadu. Autorica ovdje obrađuje temu pravnog sustava Kraljevstva SHS. (7) „Principle of Function Incompatibility According to Roman Jurisprudence in the Context of Actual Incompatibility Regulation“ (p. 341.- 346.) rad je koji se bavi prvenstveno analizom pravnih i ne-pravnih izvora prava. Ovaj rad djelo je dvoje autora- Miroslava Frýdeka, Palacký University in Olomouc, i Renate Veseláe, Masaryk University, Brno. (8) "Between Lawyers' and Historians' Legal History" (p. 347.- 357.) rad je koji je posvećen temi pravne povijesti, po prirodi interdisciplinarnosti, koja se oduvijek nalazila između dvaju područja- pravne znanosti i povijesti. Autor ovog rada je Tomáš Gábriš, Sveučilište Comenius, Bratislava. (9) "Reformation of "Justice" in Jean Domat's Legal Thought: A Path to Legal Unification" (p. 357.- 364.) rad je koji se bavi temom reforme prava vođene mišlju Jeana Domata, a djelo je Alberta Iglesiasa Garzóna sa Sveučilišta Carlos III u Madridu. (10) „Paradoxes of Unsuccessful Unification and Uncoordinated Extra- Judicial Rehabilitation (Two Cases with Different Impact of Czechoslovak Law Upon the Czech Lands and Slovakia)“ (p. 365.- 368.) rad je koji obrađuje *Inter- confession Act* (1925) i *Act regulating extrajudicial rehabilitation* (1991), ali i isključenje studenata sa fakulteta od 1948. do 1989. godine. Autor ovog rada je Vladimír Kindl sa Sveučilišta Charles u Pragu. Preostali radovi prvog dijela knjige su: (11) „Legal History- Yes, No?“ (p. 369.- 372.), Jozef Klimko, Paneuropeoan Sveučilište u Bratislavi; (12) „Evolution of the Basic Values of Criminal Law“ (p. 373.- 384.), Andrea Kluknavská, Sveučilište Comenius u Bratislavi; (13) „Legal History and Legal Education from the Czech Point of View“ (p. 385.- 394.), Vilém Knoll, Sveučilište West Bohemia u Pilsenu; (14) „Legal Aspects of Property in Documents of Babatha Archive“ (p. 395.- 400.), Katarina Lenhartová, Sveučilište Comenius u Bratislavi; (15) „Transition of Tribal Society to the State in the Central Europe and its Reflection to the Contemporary Studies“ (p. 401.- 408.), Miroslav Lyský, Sveučilište Comenius u Bratislavi; (16) „Czechoslovak Legal History in the Period of 1918- 1939“ (p. 409.- 420.), Karel Malý, Sveučilište Charles u Pragu; (17) „Development of the Protection of Religious Freedom in Slovak Criminal Law“ (p. 421.- 426.), Matúš Nemeč, Sveučilište Comenius u Bratislavi; (18) „Cicero's Concept of Tyrannis and the Historical Background of his Orationes Caesarianae“ (p. 427.- 434.), Tamaás Nótári, Mađarska Akademija Znanosti; (19) „Historical and Legal Ideas in the European Legal Culture“ (p. 435.- 438.), Werner Ogris, Austrijska Akademija Znanosti; (20) „Rule of Law in Slovakia in Years 1938- 1945 (Continuity, Discontinuity, and Leading Factors of the Development)“ (p. 439.- 446.), Ondrej Podolec, Sveučilište Comenius u Bratislavi; (21) „Legal Continuity in Slovakia? Example of Co- Operative“ (p. 447.- 450.), Michal Považan, Sveučilište Comenius u Bratislavi; (22) „Relationship Between Roman Law and Castilian Private Law

in the Period of the Middle Ages and the Early Modern Period“ (p. 451.- 458.), Ján Puchovský, Sveučilište Comenius u Bratislavi; (23) „Legal- Historical Science in Moravia (Selected Chapters)“ (p. 459.- 464.), Karel Schelle, Sveučilište Masaryk, Brno; (24) „On Importance of Roman Law for Serbia“ (p. 465.- 472.), Emilija Stanković, Sveučilište Kragujevac; (25) „Roman Law in Education of the New Generations of Lawyers- the Polish Experience“ (p. 473.- 478.), Krzysztof Szczygielski, Sveučilište Białystok; (26) „The Status of Minority Groups in the European Area After World War II. and Solution of the Issue“ (p. 479.- 486.), Ján Štefanica, Sveučilište Comenius, Bratislava; (27) „Professors on the Move from Bratislava to Brno and Back (1921- 1939)“ (p. 487.- 494.), Ladislav Vojáček, Sveučilište Masaryk, Brno; (28) „Roman Law- the Foundation of European Legal Thinking“ (p. 495.- 498.), Vladimír Vrana, Sveučilište Pavol Jozef Šafárik, Košice; i posljednji rad ovog dijela knjige jest (29) „The Peace System of Versailles- the International Legal System of Post War Europe Structure“ (p. 499.- 504.) čiji je autor Ján Vyhnátek sa Sveučilišta Comenius u Bratislavi.

Drugi dio knjige „The Fundamental Values of Law“ nešto je kraći od prethodnog dijela, točnije, sadrži 15 radova sudionika ove konferencije. Prvi rad (1) nosi naziv „The concept of Person in a Legal Sense as Considered by Legal Normativism (The Person as a „Norm-Making Unit“ in the Understanding of Jan Slezák)“ (p. 507.- 516.) obrađuje temu koncepta osobe u pravnom smislu onako kako na to gleda pravni normativizam, a posebice proučavajući rad češkog normativista Jana Slezáka. Autor ovog rada je Karel Beran sa Sveučilišta Charles u Pragu. (2) „Interdisciplinary Discourse and the Role of the Lawyers“ rad je koji započinje pokušajem predstavljanja nekih kontroverznih pitanja koja se javljaju između odvjetnika i drugih stručnjaka. Autor ovog članka je Branislav Fábry sa Sveučilišta Comenius u Bratislavi. (3) „Associations and Societies in the Context of Law of European Union“ (p. 523.- 532.) treći je rad u ovom dijelu i bavi se temom organizacija i društava u kontekstu prava Europske unije sa posebnim osvrtom na pravnu regulaciju organizacija u republici Slovačkoj. Autorica ovog članka jest Martina Gajdošová, Sveučilište Trnava. (4) „Perfection and Validity of Legal Acts from in Terms of Legal Normativism“ (p. 533.- 536.) naslov je članka koji se bavi savršenstvom i valjanosti pravnih akata u vidu pravnog normativizma. Autor članka je Tomáš Havlík sa Sveučilišta Comenius u Bratislavi. (5) „Legal Pluralism and the Sources of the Law in Present“ (p. 537.- 541.) rad je autora Rudolfa Kasineca, također sa Sveučilišta Comenius. Ovaj članak obrađuje koncept pravnog pluralizma i njegove povezanosti sa izvorima prava u modernim pravnim sustavima. Ostale radove ovog dijela također samo nabrajamo zbog ograničenja koja nam je postavila forma prikaza. Dakle, preostali radovi su redom: (6) „Antropology of Law and the Idea of Legal Pluralism“ (p. 543.- 548.), Daniel Krošlák, Sveučilište Trnava; (7) „Administrative Offence Procedure and the Requirements of Article No. 6 of European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms“ (p. 549.- 556.), Michal Maslen, Sveučilište Trnava; (8) „Development of the European Union and its Theoretical, Historical and Legal Aspects“ (p. 557.- 567.), Dagmar Okániková, Sveučilište Comenius,

Bratislava; (9) „Legal Pluralism in Islamic Legal Culture“ (p. 569.- 572.), Petr Osina, Sveučilište Palacky, Olomouc; (10) „Pluralism in Law-making: Judge-made Law in the European-continental Type of Legal Culture“ (p. 573.- 581.), Marek Pipa, Sveučilište Pavol Jozef Safarik, Košice; (11) „Decision Procedures in Public Administration and the Scope of the Administrative Procedure Act“ (p. 583.- 590.), Ján Škrobák, Sveučilište Comenius, Bratislava; (12) „Legal Monism in the Slovak Republic“ (p. 591.- 595.), Martin Turčan, Sveučilište Comenius, Bratislava; (13) „Law as Value and Guarantor of Human Rights“ (p. 597.- 600.), Nadežda Vaculíková, Sveučilište Comenius, Bratislava; (14) „Historical Methods in the Social Sciences“ (p. 601.- 604.), Tomáš Valent, Sveučilište Comenius; i na kraju (15) „Legal Pluralism and a Multicentric Legal Order“ (p. 605.- 610.), Miloš Večeřa, Sveučilište Masaryk, Brno.

Ova knjiga koja u prvom dijelu knjige sadrži radove uglavnom povijesnog karaktera jer opisuju povijesne pravne sustave u Europi kao i proces europskih integracija, a u drugom dijelu obrađuje temeljne vrijednosti suvremenog stanja države i prava u ex-zemljama socijalizma sada članicama EU izuzetno je zanimljiv i presjek pravnih tema, interesa i metoda. U cjelini djelo pokazuje snagu i kapacitet autora da se nose koliko s tradicionalnim, ali isto tako i s potpuno novim pitanjima s kojima se je pravna znanost na ovom području prije ili kasnije suočavala. Knjiga je vrijedan doprinos u kojemu je koncentrirano iskustvo koje svakome može biti poučno.